



BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (NİĞDE İLİ ÖRNEĞİ)

Fatih MUTLU^{1*}, Ercan POLAT¹, Mustafa İLÇİN¹, Tuğba KALKAN²

¹Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ömer Halisdemir Üniversitesi, Turkey

²Spor Bilimleri Fakültesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Turkey

ÖZET

Bu çalışmada, beden eğitimi ve spor alanında eğitim gören öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimlerinin tespit edilmesi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu gönüllü katılım koşuluyla rastgele seçme yöntemi kullanılarak seçilen toplam 295 (148 Kadın ve 147 Erkek) katılımcıdan oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ile birlikte Facione (1990) tarafından geliştirilen, Kökdemir (2003) tarafından Türkçe 'ye uyarlaması yapılan Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği (The California Critical Thinking Disposition Inventory) kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara incelendiğinde katılımcıların toplam ölçeğe ilişkin eleştirel düşünme eğilimi aritmetik ortalaması 217,28 (ss=23,20) olarak belirlenmiştir. Cinsiyete değişkenine göre kadınların eleştirel düşünme eğilimi toplam puan ortalamaları daha yüksek bulunurken alt boyutlar açısından anlamlı fark yoktur. Öğrencilerin okudukları bölüme göre eleştirel düşünme eğilimleri incelendiğinde sadece meraklılık ve doğruyu arama alt boyutlarında anlamlı fark bulunmuştur. Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin meraklılık puan ortalaması Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerine göre anlamlı olarak daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Doğruyu arama alt ölçeğinde ise Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu belirlenmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar literatür bilgileri ışığında karşılaştırmalı olarak tartışılmıştır.

Sonuç olarak, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu programlarından mezun olan öğrencilerin büyük oranda eleştirel düşünme becerilerine sahip olabilmeleri için kullanılan bu tür programların öğrencilerini yönlendirecek niteliğe sahip olmaları gerekmektedir.

Orijinal Makale

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 09.12.2016

Kabul Tarihi: 22.12.2016

Online Yayın Tarihi: 30.12.2016

Anahtar kelimeler:

Eleştirel düşünme eğilimleri,
Kaliforniya eleştirel düşünme
eğilimi ölçeği,
spor

* Sorumlu yazar:

E-mail: fth_mtl@hotmail.com

AN INVESTIGATION OF CRITICAL THINKING DISPOSITIONS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SCHOOL STUDENTS' IN TERMS OF SOME VARIABLES (EXAMPLE: NIGDE PROVINCE)

ABSTRACT

This research has been aimed at determining the critical thinking tendencies of students who are receiving education in physical training and sports, and evaluation of this in terms of some variables. It comprises of 295 participants (148 women and 147 men) chosen randomly based on voluntary participation. As a data collection tool, The California Critical Thinking Disposition Inventory which was developed by Fascione in 1990 and translated into Turkish by Kökdemir (2003) is used along with a personal information form.

According to the results obtained, the critical thinking tendency score of the participants related to the total scale is designated as 217,28 (ss=23,20). With regards to sex, it is found that the total score average of women for critical thinking tendency is higher while there isn't significant difference in terms of subscales. When the critical thinking tendencies of students according to their field of study are examined, the significant difference is found only in curiosity and seeking the truth subscales. The curiosity score average of students studying physical training teaching is identified as significantly higher than the average of those studying sport management and coaching. In terms of seeking the truth subscale, it is determined that the students studying sport management have significantly higher score average than those studying physical training. The results obtained are comparatively discussed in the light of literature knowledge.

In consequence; such programmes, which are used for providing the students graduated from school of physical education and sports with high critical thinking ability, should have the quality of leading the students studying such fields.

Original Article

Article Info

Received: 09.12.2016

Accepted: 22.12.2016

Online Published: 30.12.2016

Key Words:

*Critical thinking dispositions,
California critical thinking
dispositions scale,
sport*

GİRİŐ

Günümüzde "bilgi toplumu" olma yolunda, bireylerin birçok niteliğe sahip olmaları beklenmektedir. Bu zellikler, bireylerin araştırmacı, sorgulayıcı, yaratıcı ve eleştirel düşünme gibi eğilimleri bilme ve uygulayabilmeleri olarak belirtilmektedir (Güven ve Kürüm, 2006). Düşünme, belirli bir sonuca varmak amacıyla bilgileri, kavramları analiz etmek, karŐılaŐtırmak ve aralarında iliŐkiler kurarak baŐka düŐünceler üretme iŐlemiyle birlikte bu iŐlemlerin sonucunda oluŐan zihinsel ürün olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2016). Bu zihinsel ürünün insanlara özgü bir nitelik olarak sürekli deĐiŐiŐi ĐeŐilenebilir.

Bireylerin biliŐsel modellerinin davranıŐları üzerinde etkilerinin olduğu bilinmektedir. Bu durum bireylerin sahip oldukları genellemelerin, varsayımların, önyargıların ve kalıplaŐmıŐ fikirlerin algılayıŐ biçimlerini ve davranıŐlarını etkilemesi Đeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu süreç bireylerde gözlemlenen eleştirel düŐünce ile sağlanmaktadır (Paul, 1984).

Eleştirel düşünme kavramı konusunda literatürde birçok tanımın yapıldığı grlmektedir (Fascione, Fascione & Giancarlo, 2000; Halpern, 1996; Paul, 1995; Pascarelle, 1989). Paul (1995) eleştirel düşünmeyi; "kiŐinin kendi düŐünmesini iyileŐtirmek için, düşünme eylemini gerçekleŐtirirken bunun üzerinde düŐünmesi" olarak tanımlanmaktadır. Fascione, Fascione & Giancarlo'ya (2000) göre ise eleştirel düşünme, "analiz etme, açıklama, yorumlama, kendini dŐzenleme, değerlendirme ve sonuç çıkarma" gibi becerilerden meydana gelmektedir. Diğer bir tanımda ise eleştirel düşünme, "bireyin hem kendinin hem de baŐkalarının düŐünce ve fikirlerini anlama ve ifade etme yeteneklerini daha iyi kullanabilmek için oluŐturulan etkin, dŐzenli ve iŐlevsel bir süreç" Đeklinde ifade edilmiştir (Kökdemir, 2003). Ayrıca eleştirel

düşünmenin disiplinler arası bir tanımının belirlenebilmesi amacıyla 1990 yılında Amerika Psikoloji Derneği (APA) tarafından 46 kuramcının katılımıyla eleştirel düşünme üzerine bir toplantı yapılmıştır. Bu çalışma neticesinde eleştirel düşünme; "bireyin ne yapacağına ve neye inanacağına karar vermesi için çözümlayici, değerlendirmeye yönelik bilinçli yargılarda bulunması ve bu yargıları ifade etmesi" biçiminde tanımlanmıştır (Evancho, 2000).

Beden eğitimi ve spor eğitim kurumlarının özünde olan bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanları içerisindeki sıkı bağ, eleştirel düşünmeyi bu bölümler açasından vazgeçilemez bir öge haline getirmektedir (Gillespie & Culpan, 2000). Beden Eğitimi dersinde ele alınan eleştirel düşünme becerileri özellikle öğretim programlarının temel ögesi olarak görölmektedir (Chen & Cone, 2003). Günümüzde ve gelecekte ihtiyaç duyulacak becerilere (problem çözüme, eleştirel ve mantıksal düşünme ve ait olma) ve özelliklere (eleştiren, sorgulayan, olayları derinlemesine analiz eden, geniş bakış açalı, problem çözüme yetisine sahip ve yaratıcı) sahip bireyleri yetiştirebilen ölkeler, rekabette diğer ölkelerden daha avantajlı konumda olacaktır. Ayrıca bu özelliklere sahip bireyleri yetiştirecek olan öğretilen ve adaylarının da bu özelliklere sahip olması ve bu doğrultuda kendilerini geliştirmeleri önem taşımaktadır (Kasımoğlu, 2013). Diğer bir ifadeyle eleştirel düşünme ve bilgiyi analiz etme becerilerini bireylere kazandırılması noktasında yükseköğretim kurumlarına önemli fonksiyonlar yüklenmiştir (Kökdemir, 2003). Yönetimsel süreçte göz önünde bulundurulduğunda üniversitelerin spor eğitimi veren kurumlarından mezun olacak yönetici adaylarının da eleştirel düşünme, problem çözüme ve yaratıcılık gibi birtakım niteliklere sahip olması gerekmektedir.

McBride (1992), eğitim sürecinin kişileri içinde buldukları toplumun kurallarına, değerlerine ve kurumlarına uyum sağlaması yolunda toplumsallaştırmasını beklediklerini ifade etmiştir. Ayrıca onlara neyi, niçin ve nasıl öğrenmesi gerektiğini bilme, yeni bilgiler üretme, bilgiye dayalı konuşma, öğrendiği bilgileri yeni alanlara aktarabilme, açalı fikirli olma, eleştirme, sorgulama, sınırlamalara karşı gelme gibi birtakım özellikleri kazandırması da gerekmektedir. Nitekim 21. yüzyılda, esnek, kendi kendine öğrenebilme, olaylara geniş bir açalıdan bakabilme, eleştirel düşünme ve yaratıcı problem çözüme, sorunların üstesinden gelme, alternatif çözümler bulma gibi birtakım yeterliliklere sahip bireyler ön plana çıkmaktadır.

Son zamanlarda ilköğretimden üniversiteye kadar eğitim sistemi tartışılagelen konular arasında yer almaktadır. Bu açalıdan bakıldığında Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarında eğitim gören öğrencilerin, nasıl düşündükleri ve öğrendikleri araştırılması gereken bir konu olarak düşünölmektedir. Bu kapsamda mevcut araştırmada, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin bazı değerlişkenler açasından incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeylerini belirlemek amacıyla betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarında öğrenim gören öğrencilerin eleştirel düşüncelerine ait görüşleri nicel araştırma metodolojisi izlenerek belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni Ömer Halisdemir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda 2015-2016 bahar yarıyılında öğrenim gören 850 öğrenciyi kapsamaktadır. Örneklem grubu ise bu evren içerisinde gönüllü katılım koşuluyla rasgele seçme yöntemi kullanılarak seçilen 147 erkek ve 148 kadın olmak üzere toplam 295 katılımcıdan oluşmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeğinden faydalanılmıştır.

Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği: Veri toplama aracı olarak Facione (1990) tarafından geliştirilen, Kökdemir (2003) tarafından Türkçe 'ye uyarlaması yapılan Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği (The California Critical Thinking Disposition Inventory) kullanılmıştır. Orijinal ölçek 7 alt boyut ve 75 maddeli altılı Likert tipindedir. Ölçekteki 5., 6., 9., 11., 15., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 25., 28., 33., 36., 41., 43., 45., 49. ve 50. maddeler ters ifadelidir. Kökdemir (2003) tarafından yapılan uyarlama çalışmasında 6 alt boyut ve 51 madde elde edilmiştir. Bu araştırma için alt boyutların güvenilirlik katsayısı sırasıyla; analitik alt boyutu ($\alpha=0.72$), açık fikirlilik alt boyutu ($\alpha=0.75$), meraklılık alt boyutu ($\alpha=0.71$), kendine güven alt boyutu ($\alpha=0.70$), doğruyu arama alt boyutu ($\alpha=0.60$) ve sistematiklik alt boyutu ($\alpha=0.52$) olarak tanımlanmıştır. Toplam ölçeğin güvenilirlik katsayısı ise $\alpha=0.88$ olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu: Anketin bu bölümünde yaş, cinsiyet, okuduğu bölüm, iř tecrübesi, okuduğu sınıf sporculuk geçmişi gibi katılımcıların kişisel niteliklerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında anket dağıtım yöntemleri göz önünde bulundurulmuştur. Anketler yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak araştırmacılar tarafından dağıtılmıştır. 330 adet anket dağıtılmış eksik ve hatalı anketler çıkarıldıktan sonra 295 anket değerlendirilmiştir. Toplamda %89.4 oranında bir geri dönüş sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler SPSS paket programıyla çözümlenip, yorumlanmıştır. Elde edilen verilere ilişkin öncelikle güvenilirlik analizi yapılmıştır. Bunun için "Cronbach Alpha" katsayısından faydalanılmıştır. Bulgular bölümünde elde edilen sonuçlara ilişkin yüzde ve frekans dağılımlar, aritmetik ortalama ve standart sapma bilgilerini içeren tanımlayıcı istatistikler

yapılmıştır. Kiřisel bilgi formu ve eleştirel dūřünce ölçeği üzerinden elde edilen bilgiler sonucu ortaya çıkan ilişki ve farklılıkları incelemek için ise Bağımsız Örneklemeler T testi (Independent t test), Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) ve Pearson Korelasyon Analizi testlerinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1 bölümünde araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya katılan öğrencilerin bazı demografik bilgileri

		f	%	n
Cinsiyet	Erkek	147	49.8	295
	Kadın	148	50.2	
	Spor Yöneticiliği (SYÖ)	99	33.6	
Bölüm	Antrenörlük Eğitimi (ANE)	96	32.5	295
	Beden Eğitimi Öğretmenliği (BEÖ)	100	33.9	

Bulgular incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin % 49.8'i erkeklerden, %50.2'si kadınlardan oluştuğu, %33.9'u beden eğitimi öğretmenliği, %33.6'sı spor yöneticiliği ve %32.5'i de antrenörlük eğitimi bölümünde okuduğu görülmektedir.

Tablo 2'de katılımcıların yař, genel not ortalaması, aile gelir düzeyi ve Kaliforniya Eleřtirel Dūřünme Eęilimi Ölçeęi alt boyutları ve toplam ölçek puanı aritmetik ortalama, standart sapma, en yüksek ve en düşük değerler yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların bazı değişkenlere ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma, en düşük ve en yüksek değerleri

Değişkenler	\bar{x}	ss	min	max	n
Yaş	22.20	2.24	18	29	295
Akademik Başarı Ort.	2.83	0.38	1.82	4.00	294
Aile Gelir Düzeyi (TL)	2.916	2.323	400	25.000	292
Analitik	44.75	5.81	26.00	60.00	288
Açık Fikirlilik	48.32	8.04	20.00	67.00	285
Meraklılık	40.09	5.55	24.00	53.00	284
Kendine Güven	30.45	4.41	17.00	42.00	292
Doğruyu Arama	28.87	4.99	12.00	41.00	288
Sistematik	24.32	4.30	11.00	36.00	291
Toplam Puan	217.28	23.20	138.00	275.00	258

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların 22.2 yaş ortalamasına, 2.83 akademik başarı ortalamasına ve 2916 TL aile gelir düzeyi ortalamasına sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçüm aracına ilişkin aritmetik ortalamalar incelendiğinde ise; analitiklik alt boyutu ortalamasının 44.75, açık fikirlilik alt boyutu ortalamasının 48.32, meraklılık alt boyutu ortalamasının, 40.09, kendine güven alt boyutu ortalamasının 30.45, doğruyu arama alt boyutu ortalamasının, 28.87, sistematiklik alt boyutu ortalamasının 24.32 ve toplam ölçek puan ortalamasının ise 217.28 olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te cinsiyet değişkenine göre Kaliforniya eleştirel düşünme ölçeği alt boyutları ve toplam ölçek t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyet ile alt boyutlar arasındaki t testi sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	sd	t	p
Analitiklik	Erkek	144	44.10	6.19	286	-1.90	0.06
	Kadın	144	45.40	5.35			
Açık Fikirlilik	Erkek	142	47.39	6.83	283	-1.95	0.05
	Kadın	143	49.24	6.65			
Meraklılık	Erkek	142	39.64	5.65	282	-1.36	0.18
	Kadın	142	40.54	5.42			
Kendine Güven	Erkek	146	30.23	4.35	290	-0.88	0.40
	Kadın	146	30.66	4.48			
Doğruyu Arama	Erkek	143	28.80	4.50	286	-0.23	0.82
	Kadın	145	28.94	4.87			
Sistematiklik	Erkek	144	24.03	4.06	289	-1.11	0.27
	Kadın	147	24.59	4.62			
Toplam Puan	Erkek	129	214.30	23.84	256	-2.07	0.04
	Kadın	129	220.25	22.23			

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeğine dair açık fikirlilik alt boyutunda $p= 0.05$ düzeyinde kadınlar lehine anlamlı fark görülürken; cinsiyete göre diğer alt boyutlar arasında anlamlı farka rastlanmamıştır. Cinsiyet ve toplam ölçek puanı arasında ise yine kadınlar lehine ($p= 0.04$) anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 4'te katılımcıların okudukları bölüm değişkenine göre Kaliforniya Eleştirel Düşünme Ölçeği alt boyutları ve toplam ölçek ANOVA sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların bölüm değişkenine göre alt boyutların ANOVA sonuçları

	Grup	N	\bar{x}	ss	Varyansın Kay.	KT	Sd	KO	F	p	Tukey
Analitiklik	1. SYÖ	99	44.56	5.53	Grup arası	150.39	2	75.20			
	2. ANE	93	43.96	6.31	Grup içi	9548.11	285	33.50	2.24	0.11	
	3. BEÖ	96	45.71	5.51	Toplam	9698.50	287				
Açık Fikirlilik	1. SYÖ	98	48.45	6.80	Grup arası	8.74	2	4.37			
	2. ANE	90	48.43	8.14	Grup içi	18342.84	285	65.05	0.07	0.94	
	3. BEÖ	97	48.07	9.11	Toplam	18351.58	284				
Meraklılık	1. SYÖ	99	39.27	5.07	Grup arası	442.82	2	221.41			
	2. ANE	91	39.14	6.16	Grup içi	8259.98	285	29.40	7.53	0.00	3 – 1
	3. BEÖ	97	41.86	5.00	Toplam	8702.80	283				3 – 2
Kendine Güven	1. SYÖ	98	30.63	4.49	Grup arası	30.91	2	15.45			
	2. ANE	94	29.98	4.65	Grup içi	5637.32	285	19.51	0.79	0.45	
	3. BEÖ	100	30.71	4.11	Toplam	5658.23	291				
Doğruyu Arama	1. SYÖ	98	30.05	3.85	Grup arası	281.29	2	140.65			
	2. ANE	93	28.90	5.21	Grup içi	6876.96	285	24.13	5.83	0.00	1 – 3
	3. BEÖ	97	27.65	5.53	Toplam	7158.25	287				
Sistematiklik	1. SYÖ	99	24.61	4.09	Grup arası	21.95	2	10.97			
	2. ANE	95	24.39	4.48	Grup içi	5342.97	285	18.55	0.59	0.55	
	3. BEÖ	97	23.95	4.35	Toplam	5364.91	290				
Toplam Puan	1. SYÖ	96	194.32	16.08	Grup arası	881.54	2	440.77			
	2. ANE	81	194.80	16.92	Grup içi	137407.9	285	538.86	0.82	0.44	
	3. BEÖ	91	201.84	16.35	Toplam	138289.5	257				

Tablo 4'te yer alan ANOVA bulguları incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin bölümlerine göre Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği için meraklılık ($F(2.285) = 7.53$; $p=0.00$), doğruyu arama ($F(2.285)=5.83$; $p=0.00$) alt boyutlarında anlamlı fark tespit

edilmiştir. Yapılan Post Hoc Tukey bulguları ve aritmetik ortalamalar karşılaştırıldığında anlamlı farkın meraklılık alt boyutunda Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencileri ile ayrı ayrı Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencileri ve antrenörlük bölümü öğrencileri arasında, beden eğitimi öğretmenliği öğrencileri lehine olduğu görölmektedir. Doğruyu arama alt boyutunda ise anlamlı fark spor yöneticiliği bölümü öğrencileri ile beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencileri arasında spor yöneticiliği bölümü öğrencileri lehinedir. Tablo 5'te katılımcıların yaş, aile gelir düzeyi ve akademik başarı ortalaması ile Kaliforniya Eleştirel Düşünme Ölçeği alt boyutları ve toplam ölçek puanlarının korelasyon değerleri verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların yaş, aile gelir düzeyi ve akademik başarı ortalaması ve alt boyutlar korelasyon değerleri

Alt boyutlar		Yaş	Aile Gelir Düzeyi	Akademik Başarı Ort.
Analitiklik	r	0.06	0.07	0.06
	p	0.34	0.28	0.31
	n	288	285	287
Açık Fikirlilik	r	0.07	0.17**	-0.12
	p	0.24	0.01	0.06
	n	285	282	284
Meraklılık	r	0.07	0.11	-0.04
	p	0.27	0.06	0.49
	n	284	281	283
Kendine Güven	r	0.05	0.19**	-0.04
	p	0.40	0.00	0.45
	n	292	289	291
Doğruyu Arama	r	0.15*	0.16**	-0.10
	p	0.01	0.01	0.10
	n	288	285	287
Sistematiklik	r	0.08	0.09	-0.11
	p	0.17	0.15	0.06
	n	291	288	290
Toplam Puan	r	0.11	0.21**	-0.09
	p	0.08	0.00	0.16
	n	258	255	257

Tablo 5 incelendiğinde yaş değişkeni ile doğruyu arama alt boyutu arasında anlamlı düşük düzey pozitif yönlü korelasyon tespit edilirken, yaş değişkeni ile diğer alt boyutlar arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Aile gelir düzeyi değişkeni ile açık fikirlilik, kendine güven, doğruyu arama ve sistematiklik alt boyutlarının tümünde, anlamlı düşük düzey pozitif korelasyon tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlar ve bağımsız değişkenler arasında ise anlamlı ilişki yoktur.

Akademik başarı ortalaması değişkeninde ise hiçbir alt boyutla anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır.

TARTIşMA ve SONUÇ

Araştırma bulguları incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerine göre Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği alt boyutlarından açık fikirlilik alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı fark görülürken diğer hiçbir alt boyutta anlamlı farka rastlanmamıştır.

Cinsiyet ve toplam ölçek puanı arasında ise yine kadınlar lehine anlamlı fark bulunmuştur. Literatür taraması sonucunda elde edilen bilgilere göre cinsiyetin eleştirel düşünme üzerinde çok farklılık yaratmadığına ilişkin bilgilere ulaşılmıştır. (Akar, 2007; Ekinci ve Aybek, 2010; Korkmaz, 2009; Korur, 2014; Leaver-Dunn, 2002; Loken, 2005; Saçlı ve Demirhan, 2008) Bunun nedeni ise kişisel faktörlerin eleştirel düşünme düzeyi üzerinde daha etkili olabileceğı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bölümlerine göre Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeğı için meraklılık, doğruyu arama, alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmiştir. Anlamlı farkın meraklılık alt boyutunda beden eğitimi öğretmenliğı bölümü öğrencileri lehine olduğı görülmektedir. Doğruyu arama alt boyutunda ise anlamlı fark spor yöneticiliğı bölümü öğrencileri lehinedir. Diğer alt boyutlarda ise anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Konuya ilişkin yapılan araştırmalardan Çetin (2014), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğı ve Spor Yöneticiliğı Bölümü öğrencilerinin Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinden, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğı öğrencilerinin Spor Yöneticiliğı Bölümü öğrencilerine göre daha fazla eleştirel düşünme eğilimi içinde olduğı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre meraklılık boyutu için beden eğitimi öğretmenliğı lehine benzer sonuçlara ulaşılırken doğruyu arama boyutunda durum değişiklik göstermektedir. Bu yönüyle sonuçların manidar olduğı söylenebilir.

Araştırma bulgularına göre araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile doğruyu arama alt ölçeğı arasında anlamlı düşük düzey pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlarda ise anlamlı bir ilişki rastlanılmamıştır. Nitekim Gülveren (2007) ve Kürüm (2002) tarafından eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerine yönelik yapılan çalışma sonuçları ile Leaver-Dunn ve arkadaşları (2002) tarafında antrenörlük eğitimi öğrencilerine yönelik yapılan çalışma sonuçları ve Çıkrıkçı'nın (1996), lise öğrencilerine yönelik yapmış oldukları çalışma sonuçlarında yaşın eleştirel düşünme alt boyutlarından analitik düşünme üzerinde herhangi bir etkisi bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Doğruyu arama alt ölçeğinde ortaya çıkan farklılığın sebebi sosyo-kültürel faktörler olabilir.

Aile gelir düzeyi değişkeni ile açık fikirlilik, kendine güven, doğruyu arama ve sistematiklik alt boyutlarının tümünde, anlamlı düşük düzey pozitif korelasyon tespit edilmiştir. Ailenin gelir düzeyi arttıkça o aile içerisinde yetişen bireyin az da olsa anlamlı olarak eleştirel düşünme yeteneğinin artmaktadır. Karafil (2014) yapmış olduğı çalışmada kendilerini yüksek sosyo-ekonomik durumda gören öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyleri, kendilerini orta ve düşük sosyoekonomik durumda gören öğrencilerden daha yüksek olduğı bulgulamıştır. Öztürk (2006) ise lisans öğrencilerinin sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe eleştirel düşünme beceri düzeylerinin arttığını belirlemiştir. Bu durum ekonomik gücün sosyal hayata olan manalı bir etkisi olarak düşünülebilir.

Akademik başarı ortalaması değişkeninde ise hiçbir alt boyutla anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Bulgularımızı destekler nitelikte araştırmalar mevcuttur. Örneğın, hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasında eleştirel düşünme düzeyi ile akademik başarı arasında bir fark tespit etmemişlerdir (Güneş ve Kocaman, 2005). Akademik başarı ile eleştirel düşünme arasında bir ilişki olmamasının sebebi bireysel farklılıklardır.

Sonuç olarak, ülkemizde uygulanmakta olan beden eğitimi ve spor yüksekokulu programlarının yeniden ele alınarak eleştirel düşünme becerilerini ve eğilimlerini kazandırmaya yönelik etkinlikler ile öğrencilerin bu eğilimleri kazanmaları için yönlenmeleri sağlanabilir. Bu amaç doğrultusunda, teori ile uygulamayı birleştirerek derse aktif katılım göstermelerini sağlayacak eleştirel düşünmeyi geliştirici soru sorma yöntemleri uygulanabilir. Bu doğrultuda niversite ğrencilerinin st düzeyde eleştirel açıdan düşünebilen bireyler olmalarına fırsat tanınabilir.

KAYNAKLAR

- Akar, . (2007). ğretmen Adaylarının Bilimsel Sre Becerileri ve Eleştirel Dşnme Beceri Dzeyleri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstits.
- Chen W. & Cone TP. (2003). Links between children’s use of critical thinking and expert teacher’s teaching in creative dance. *Journal of Teaching in Physical Education*, 22, 169–185.
- etin, M. . (2014). Evaluation of the Correlation Between Learning Styles and Critical Thinking Dispositions of The Students of School of Physical Education and Sports. *Educational Research and Reviews*, 9(18), 680-690.
- ıkırıkı, N. (1996). Eleştirel Dşnme: Bir lme Aracı ve Bir Araştırma. Szl Bildiri, III. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Adana.
- Ekinci, ., ve Aybek, B. (2010). ğretmen Adaylarının Empatik ve Eleştirel Dşnme Eğilimlerinin İncelenmesi. *İlkretim Online*, 9(2), 816-827.
- Evancho, R.S. (2000). Critical thinking skills and dispositions of the undergraduate baccalaureate nursing student. Unpublished master’s thesis), Southern Connecticut State University, Connecticut.
- Facione, P. A. (1990). Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction. Research Findings and Recommendations. www.eric.ed.gov.tr sitesinden 12.07.2015 tarihinde alınmıştır.
- Facione, P. A., Facione, N. C., & Giancarlo, C. A. (2000). The Disposition Toward Critical Thinking: Its Character, Measurement, And Relationship to Critical Thinking Skill. *Informal Logic*. 20 (1), 61-84.
- Gillespie, L., & Culpan, I. (2000). Critical thinking: ensuring the 'education' aspect is evident in physical education. *Journal of Physical Education New Zealand* 2000 Vol. 33 No. 3 pp. 84-96.
- Gülveren, H. (2007). Eğitim fakültesi ğrencilerinin eleştirel düşünme becerileri ve bu becerileri etkileyen eleştirel düşünme faktörleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Güneş, N.,ve Kocaman, G. (2005). Hemşirelik ğrencilerinde kontrol odağı ve eleştirel düşünme becerisinin akademik başarıya olan etkisinin incelenmesi. II. Aktif Eğitim Kurultayı, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Güven, M., ve Kürüm, D. (2006). ğrenme stilleri ve eleştirel düşünme arasındaki ilişkiye genel bir bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1: 75-90.
- Halpern, D. F. (1996). *Thought and Knowledge - An Introduction to critical thinking*. 3rd edition. Lawrence Erlbaum, New Jersey.

- Karafil, A.Y. (2014). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ğrencilerinin eleştirel düşünme düzeylerinin çeşitli demografik faktörler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kasımoğlu, T. (2013). Öğretmen adaylarında eleştirel düşünme, mantıksal düşünme ve problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Ana Bilim Dalı Biyoloji ğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Korkmaz, . (2009). Öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilim ve düzeyleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1), 1-13.
- Korur, E. N. (2014). Beden Eğitimi ğretmeni adaylarının eleştirel düşünme ve empatik eğilimleri. Yayınlanmamış doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kökdemir, D. (2003). Belirsizlik durumlarında karar verme ve problem zme. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kürüm, D. (2002). Öğretmen adaylarının eleştirel dşnme gc. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Leaver-Dunn, D., Harrelson, G. L., Martin, M., & Wyatt, T. (2002). Critical Thinking Predisposition Among Undergraduate Athletic Training Students. *Journal of Athletic Training*, 37(4),147.
- Loken, M. L. (2005). Critical thinking abilities of undergraduate entry-level athletic training students. Unpublished doctoral dissertation. The University of South Dakota, USA.
- McBride, R.E. (1992). Critical thinking -an overview with implications for physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 11(2).
- Mill Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2016). İlkğretim dşnme eğitimi dersi ğretim programı, Ankara.
- ztrk, N. (2006). Hemşirelik ğrencilerinin eleştirel dşnme düzeyleri ve eleştirel dşnmeyi etkileyen faktrler. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstits.
- Pascarella, E. (1989). The development of critical thinking: Does college make a difference? *Journal of College Student Development*, 30: 19–26.
- Paul, R. (1995). *Critical thinking: How to prepare students for a rapidly changing world*. Santa Rosa, CA. Foundation for Critical Thinking.
- Paul, R. W. (1984). Critical thinking fundamental to education for a free society. *Educational Leadership*, 1, 5-14.
- Salı, F., ve Demirhan, G. (2008). Beden Eğitimi ve Spor ğretmenliği programında ğrenim gren ğrencilerin eleştirel dşnme dzeylerinin saptanması ve karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 92-110.